

gut: bastarà recordar els noms del bedoll, del vern, del cast. *quejgo*, de l'oc. *casse* i fr. *chêne*, de l'aran. *coila* < *KOSLO*- 'avellaner', del cat. *CLOVA* i la seva família etc. Contra el celtisme no és objecció greu l'aparició a Sardenya, i menys es podria esgrimir aquesta raó a favor del germanisme, car en aqueixa illa no és més corrent una influència que l'altra: tot s'explica pels contagis de la costa lligur a la illa.

DERIV.: *Servera* [1331, Catí, *BSCC* XIV, 350], «*servera*: sorba, sorbum», JnEsteve (*Lt Eleg.*); *servera* Cavanilles, *Observ.* II, 331; «*sorbus domestica* --- val., cat., bal. *servera, serbera, servern*», JTexidor (*Flora Farm*, 926). En realitat avui (per més que el *DFa*. i *AlcM* inverteixin els termes) *server* té poca extensió, i *servera* és quasi general. En part les notes que en tinc es refereixen a la *Sorbus aucuparia*: a Tuixén, al peu del Cadí, m'ensenyen en el bosc una *sərbə̀ə bə̀rdə* (1964) que era això evidentment; Pla de la *sərbə̀ə* a Ladurs; *sərbə̀ə* arbre fruiter a Muntanyola d'Osona (1935); cat. occid pirinenc *serbèra* (Tor 1932, Arca-
vell 1936), Priorat *serbèra* a Rasquera (en els boscos de Cardó 1936); maestr. *serbèra* topònims menors (*La Servera del Correu*, Castell de Cabres, *Font de la Servera*, Vallivana, 1961); *La Servèra* a Costur, on ja es distingeix *v* de *b* (1961); *La Serberèta* NL a Morvedre; *Lloma de la serbèra* a Catadau (1962). El masculí només el coneç del Gironès: *sərbé*, d'una *servera* silvestre a Madremanya (1964). *Serveral* 'verger o bosquet de serveres' val. (MGadea, Dicc.); *serverar*: Torrent de *sərvə̀ə* desemboca a la costa SE. de Formentera.

Serverola no és un arbre ni arbust sinó una planta o herba boscana; la *sərbə̀ə rə̀lə*, al peu del Cadí (a Tuixén m'explicaren que, no obstant, recorda l'aspecte de la *servera borda* i l'usen per rebaixar la sang). *Serberə̀ə* mata que veig dalt de la plataforma del castell de Jusseu a Ribagorça (1965) on la *c* ja sona *θ*: però aquest mot era amb *s*-, per tant és derivat de *serv(er)a* i no pas de *cervo*. A Alins de Llitera (on també hi ha *θ*) em descriviren el *serbéro* com una mateta semblant al «llaston» (LLASTÓ, que és una espècie de gispet o fenaleta), 1965. *Servereta Serverina*⁵

CULTISMES: *Àcid sòrbic*, que s'extrau de les serves.

CPT. No n'hi ha en català, però crido ací l'atenció sobre el lleonès *osurbia* planta semblant a l'hehèbor i baladre que, com indico en el *DECH* (v, 218b27-49), pot venir d'AVIS *SORBA/SORBĒA* i per tant té importància per a l'estudi dels noms ibero-romànics de la serva.

¹ Comprovo que la frase citada d'Alaró està anotada en el moment de l'enquesta i tota en notació fonètica. Per desgràcia aquí l'excel·lent *DFgra*, que porta «*serva*: fruyta, *serbə̀ə*» no ens acaba de treure de dubtes, no posant-li accent gràfic, car si bé distingeix sempre la *é* i la *ê* en forma inequívoca posant-los respectivament *ê* i *é*, i a la *ş* li posa de vegades l'accent, que llavors és *è* («*lleurer, comès, comparètxer*»), també és veritat que són molts els mots amb *ş* que deixa sense accent gràfic (*la set, pera, pet*) i a alguns dels en *é* els deixa sense accent

(*fer*, tots els en *-er*). L'Amengual no té valor en aquest punt perquè el garbuix que hi fa és total. En el Principat tinc una excepció, *şervə̀ə*, a Montblanc [1936], però això és a la ratlla entre cat. or. i occid. on es produeixen ultracorreccions — 2 Colmeiro ho assegura, fundant-se en el P. Sarmiento. És veritat que segons JLPensado (*Opúsculos gall. S XVIII*) no n'hi ha notícia allà actualment ni ha trobat confirmació que ho recollís Sarmiento, però de moltes informacions que donava Sarmiento als erudits no en quedà còpia, i és sabut que s'han perdut bastants dels originals de l'il·lustre exiliat, que no sempre els seus confreres castellans curaren de copiar ni conservar; i, quan ho feren, el mateix Pensado ens ha provat les faltes en què incorrien. El galleg és molt variat segons les comarques, i un fals purisme ha fet que sovint es renegui de formes gallegues discrepant de les portugueses, quan s'assemblaven a les castellanes. En el *Cat V. Gall* de Sarmiento l'única notícia que hi trobo, és que, en el Bierzo, el fruit de l'arbre dit *sorbus* en llatí s'anomena «*servas* o *sorbas*» (f° 143v); però no diu si és a la part del Bierzo de llengua gallega o a la part lleonesa. Que algun altre vocabulari galleg doni *sorba* (Eladio RdzFernández ho atribueix a un «vocab. popular gallego»; i en el Supl. on hi ha notícies directes d'Aníbal Otero, i d'altres, no figura el mot) no prova gran cosa per la raó indicada. — 3 MLWagner, *Arch. Stor Sardo* III, 394, volgué explicar la variant logud. *suèrva* com a manllevada d'un cast. **suerba* representant fonètic regular del ll. *SORBA*, cosa inadmissible puix que tal forma castellana no ha existit mai; així com així hauria estat estranyíssim, perquè ara s'està d'acord (el mateix Wagner ha rectificat alguna idea contrària) que els castellanismes sards no es remunten mai més enllà del S. XVI (abans, només catalanismes, tant en el Logudoro com pertot, si bé aquí menys copiosos que en el Campidano), i és inconcebible que no fos *serva* la forma (cat. i cast., tan anterior al S. XVI) la que hi vagi passar. Wagner ha rectificat després del meu llibre (*RFgn* LXIX, 264-5) reconeixent que en conjunt les formes sardes presenten un «enigma insoluble»; però nega encara la possibilitat d'explicar la variant *suèrva* des de *superva* perquè **suerba* no existeix — cosa certa, però que no és de pes, perquè el sard no és un llenguatge immutable, que conservi sempre més el que ha tingut —, perquè a Nuoro es diu *superva* i és dialecte de consonantisme ferm (però això el que prova és precisament que és *supe-* la forma antiga i l'altra és alterada); i perquè l'oc. *esperbo* és la 'sorbus aucuparia' i no pas la 'sorbus domestica', única que hi ha a Sardenya: però el nom de l'una és ben fàcil que vagi influir en l'altra; quant a la seva explicació que *superba* sigui alteració de *suerba* per una etimologia popular a base de l'it. *superbo* 'soberg', em sembla subterfugi fantàstic i semànticament increïble. Una explicació fàcil seria que el mot vagi passar al Nord de Sardenya (puix que allà es troba més que a la part Sud) des de Li-